

CHƯƠNG 14: ĐỆ QUY

14.1 Đệ quy là gì?

14.2 Đệ quy và lặp

14.3 Tháp Hà nội

14.4 Dãy số Fibonacci

14.5 Tìm kiếm nhị phân

14.6 Chuyển số nguyên sang dãy ký tự ASCII

14.7 Cấu trúc dữ liệu cây cây nhị phân


```
Ví dụ 18.1: Tính tổng \sum_{1}^{n} i int RunningSum(int n) {

if (n == 1)

return 1; TÀI LIỆU SƯU TẬP

else

return n + RunningSum(n-1);
}
```


Hàm này tính tổng tất cả các số nguyên từ 1 tới thông số nhập n. Thí dụ, **RunningSum(4)** sẽ tính 4+3+2+1, tuy nhiên nó là việc này một cách đệ quy. Có thể dễ dàng thấy rằng, tổng của 4 chính là 4 cộng với tổng của 3, tổng của 3 chính là 3 cộng với 2, và cứ thế. Định nghĩa đệ quy này chính là cơ sở cho giải thuật đệ quy tống của n như sau: Từ TẬP

BổI HCMUT-CNCP

RunningSum(n) = n + RunningSum(n-1)

Về toán, chúng ta dùng *các phương trình đệ quy* để biểu diễn các hàm như vậy.

Chúng ta phải quy định trường hợp gốc:

RunningSum(1) = 1

Để tính RunningSum(4) chúng ta có quá trình sau:

RunningSum(4) = 4 + RunningSum(3)

$$= 4 + 3 + RunningSum(2)$$

$$= 4 + 3 + 2 + RunningSum(1)$$

$$= 4 + 3 + 2 + 1$$


```
RunningSum(4);
                    ACN
RunningSum(4)
return value = 10
return 4 + RunningSum(3);
                              RunningSum(3)
          return value = 6
        return 3 + RunningSum(2);
                                   RunningSum(2)
               <sup>B</sup> returnWalue ≌3°
                   return 2 + RunningSum(1);
                                       RunningSum(1)
                    return value = 1
                              return 1;
```


ĐỆ QUY VÀ LẶP

Tất cả các hàm đệ quy đều có thể được viết bằng vòng lặp. Việc sử dụng đệ quy sẽ dễ dàng và trong sáng hơn khi dùng vòng lặp.

Bản đệ quy tương đối chậm vì các hàm đệ quy chịu sự gọi hàm còn vòng lặp thì không.

TÀI LIỆU SƯU TẬP

BổI HCMUT-CNCP

Bài toán đố gồm một nền có ba cột, một trong ba cột có các đĩa gỗ sắp theo thứ tự đĩa nhỏ ở trên đĩa lớn ở dưới. Chúng ta phải chuyển tất cả các đĩa từ cột hiện thời qua một trong hai cột kia theo hai luật sau; mỗi lần chỉ được di chuyển một đĩa và đĩa lớn không được đặt trên đĩa nhỏ.

TÀI LIỆU SƯU TẬP

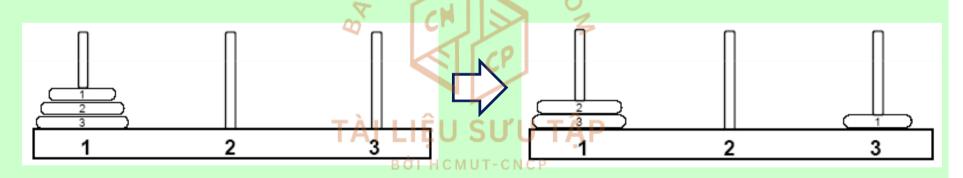
Cột 1

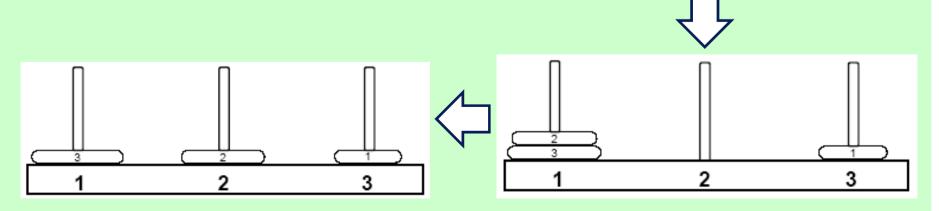
Cột 2

Cột 3

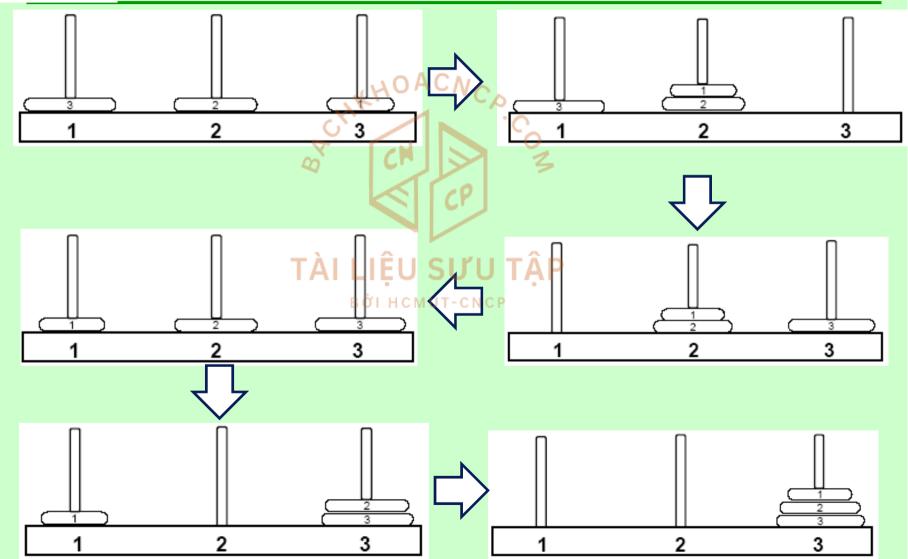

Với ý tưởng đó, ta xét bài toán có 3 đĩa thì quy trình như sau:

Đoạn chương trình C của hàm Movedisk:

/* Dữ liệu nhập:

- •diskNumber là số hiệu của đĩa cần chuyển chỗ (đĩa 1 là đĩa nhỏ nhất)
- •startPost là cột mà hiện thời đĩa đang ở trên đó
- •endPost là cột mà chúng tamuốn đĩa chuyển đĩa tới
- •midPost là cột trung gian во немит-смер

*/


```
Đoạn chương trình C của hàm Movedisk:
MoveDisk(diskNumber, startPost, endPost, midPost)
   if (diskNumber > 1) a
     MoveDisk(diskNumber-1, startPost, midPost, endPost);
      printf("Move disk number %d from post %d to post
%d.\n", diskNumber, startPost, endPost);
MoveDisk(diskNumber-1, midPost, endPost, startPost);
    else
      printf("Move disk number 1 from post %d to post %d.\n",
startPost, endPost);
```



```
Chúng ta tóm tắt lại các thao tác đệ quy:

MoveDisk(3, 1, 3, 2) /* Gọi khởi động */

MoveDisk(2, 1, 2, 3)

MoveDisk(1, 1, 3, 2)

MoveDisk(1, 2, 3, 1)

MoveDisk(2, 2, 3, 1) TAI LIỆU SƯU TẬP

MoveDisk(1, 2, 1, 3)

MoveDisk(1, 1, 3, 2)
```


Ta có phương trình toán truy hồi sau

$$f(n) = f(n-1) + f(n-2)$$

$$f(1) = 1$$

$$f(0) = 1 \text{ TÀI LIÊU SƯU TÂP}$$

hàm đệ quy để tính số Fibonacci thứ n là phương trình truy hồi trên.

Fibonacci(n) = Fibonacci(n-1) + Fibonacci(n-2).

Trường hợp gốc của đệ quy: *Fibonacci(1)* và *Fibonacci(0)* đều bằng 1.

Ví dụ 18.3: Chương trình tính số Fibonacci thứ n.


```
int Fibonacci(int n)

{
    if ((n == 0) || (n == 1))
        return 1;
    else
        return Fibonacci(n-1)£+ Fibonacci(n-2);
    }
```


Xem quá trình đệ quy khi gọi hàm Fibonacci(3) một cách đại số như sau:

```
Fibonacci(3) = Fibonacci(2) + Fibonacci(1)
= Fibonacci(1) + Fibonacci(0) + Fibonacci(1)
= 1 + 1 + 1 = 3 TAI LIÊU SƯU TẬP
```


TÌM KIẾM NHỊ PHÂN

Kỹ thuật tìm kiếm nhị phân (binary search) là cách rất nhanh chóng để tìm ra phần tử trong danh sách với khóa tham khảo đã được sắp xếp theo một thứ tự từ nhỏ đến lớn (hay ngược lại).

TÀI LIỆU SƯU TẬP

TÌM KIẾM NHỊ PHÂN

```
Ví du 18.4:
int BinarySearch(int item, int list[], int start, int end)
int middle = (end + start) / 2;
if (end < start)
  return -1; TÀI LIÊU SƯU TÂP
else if (list[middle] == item) B o' H CMUT-CNCP
  return middle;
else if (item < list[middle])
  return BinarySearch(item, list, start, middle - 1);
return BinarySearch(item, list, middle + 1, end);
```


Chuyển số nguyên sang dãy ký tự ASCII

Để biểu diễn một trị nguyên lên màn hình, mỗi ký số của trị phải được trích ra một cách riêng lẻ, được chuyển sang mã ASCII và rồi được đưa tới thiết bị xuất liệu.

Hàm đệ quy *IntToAscii* làm việc như sau: để in ra được một số, ví dụ 21669, hàm sẽ chia nhỏ vấn đề ra làm hai phần. Đầu tiên số 2166 phải được in ra nhờ gọi đệ quy tới hàm *IntToAscii*, và khi gọi đã xong, số 9 sẽ được in ra.

Chuyển số nguyên sang dãy ký tự ASCII

```
Ví dụ 18.5:
#include <stdio.h>
void IntToAscii(int i);
int main()
                        TÀI LIÊU SƯU TẬP
 int in;
 printf("Input number: ");
                             BỞI HCMUT-CNCP
 scanf("%d", &in);
 IntToAscii(in);
 printf("\n");
```


Chuyển số nguyên sang dãy ký tự ASCII

```
void IntToAscii(int num)
 int prefix;
 int currDigit;
 if (num < 10)
                /* The terminal case
  printf("%c", num + '0†)AI LIÊU SƯU TÂP
 else {
                          BổI HCMUT-CNCP
  prefix = num / 10; /* Convert the number */
  IntToAscii(prefix); /* without last digit */
   currDigit = num % 10; /* Then print last digit */
  printf("%c", currDigit + '0');
```


Cấu trúc dữ liệu cây – cây nhị phân

Xem sách giáo khoa

